

галі. Фактор людських ресурсів у системі конкурентоспроможності відіграє одну з провідних ролей, а збереження його потенціалу виступає пріоритетним питанням для держави. Лише країни, що продукують знання та інтегрують їх у свої економічні моделі, зможуть бути глобально конкурентоспроможними.

Формування, використання, розвиток людських здібностей, ціннісних мотивацій у процесі інформатизації суспільства, переходу до економіки знань набуває пріоритетного характеру перед матеріальними і фінансовими ресурсами. Це стає надзвичайно важливим на етапі включення національних економік у еволюційний планетарний ноосферний процес, де у фокусі міждержавних, регіональних, державних, місцевих інтересів повинні перебувати люди, їхні спільноти і відносини, прогресивні соціальні потреби системи соціалізації людини¹.

Якщо джерелом конкурентних переваг країни в «старій» економіці були доступ до сировини, зручні транспортні маршрути, місткій споживчий ринок, дешева робоча сила, то в «новій» економіці чинники успіху — інновації та підприємництво, що ґрунтуються на знаннях, розвинена інфраструктура інформації та знань (Інтернет, бази даних, телекомунікації).

Отже, метою розвитку освіти на довгостроковий період можна визначити забезпечення через освіту конкурентоспроможності нації в умовах глобалізації та інформатизації.

Р. В. Омельченко, викл.,
кафедра міжнародного менеджменту

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРАКТИКУЮЧИХ МЕНЕДЖЕРІВ

Процес удосконалення професійної освіти в Україні пов'язаний у першу чергу із змінними соціально-економічними умовами і науково-технічним прогресом, що висувають підвищені вимоги до рівня підготовки фахівців різних областей діяльності.

В таких умовах перед ВНЗ постає проблема — викладацький склад. Для забезпечення узгодженості інтересів держави, особистості і роботодавців, працювати на навчальних програмах повинні фахівці, що володіють солідним теоретичним багажем і одночас-

¹ Глобалізація і безпека розвитку: Монографія /О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін./.— К.: КНЕУ, 2001.— С. 543.

но мають досвід служби в «сьогоденні» бізнесу або консал-тингу. Таких фахівців не вистачає, тим більше для програм, що просуваються в регіонах.

Цю проблему можна частково вирішити, використовуючи західний досвід: за кордоном широко розповсюджено залучення до викладання практикуючих топ-менеджерів, що володіють різноманітним досвідом і навичками передачі його іншим людям. В Україні ці традиції поки не прижилися, але, мабуть, необхідність «розсовувати кордони» послужить для вищих шкіл стимулом надолужувати упущене. У цілому, чим більші труднощі, з якими будуть зіштовхуватися освітні установи в процесі географічного розширення, тим активніше вони будуть впроваджувати корисні для себе перетворення. У випадку з вищими школами перерости регіональний ринок — значить якійсно змінитися.

Так можна скористатися досвідом Кейптаунського університету, який полягає в тому, щоб залучати до викладання не окремих тем, а цілих курсів менеджерів-практиків, які мають певний хист до педагогічної роботи і досвід викладацької діяльності. Інтеграція теорії і практики тут здійснюється шляхом активного і продуманого суміщення викладацької роботи на засадах залучення управлінського персоналу провідних компаній, які закінчили, як правило, провідні школи бізнесу і мають ступінь магістра ділової адміністрації.

Переваги такого підходу полягають у наступному:

- практична спрямованість навчання: вивчається те, що корисно і стосується справи;
- добрі знання слухачами сучасних проблем і реального досвіду бізнесу, інструментів менеджменту;
- економія витрат на утримання викладачів;
- проведення значної кількості занять безпосередньо в компаніях;
- дійові зв'язки навчальних закладів із компаніями.

Проблеми використання цього підходу:

- труднощі формування команди викладачів;
- різний рівень викладання дисциплін, різна методика, що потребує від слухачів пристосування до викладачів;
- порушення логіки опанування навчального плану і розкладу через зайнятість викладачів;
- недостатній рівень фундаментальної підготовки слухачів.

На закінчення можна сказати, що основним стримуючим фактором розвитку української бізнес-освіти є все-таки недостатнє

залучення практикуючих підприємців у навчальний процес. Тому реальну користь певні навчальні програми почнуть приносити тоді, коли в Україні нагромадиться критична маса успішних менеджерів, здатних і готових попрацювати на ниві освіти. А поки ця форма освіти буде являти собою щось начебто клубу ділового спілкування з елементами економічного лікнепу.

I. М. Парасій-Вергуненко, канд. екон. наук, доц., проф.,
кафедра обліку в кредитних та бюджетних
установах та економічного аналізу

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ

Формування спеціалістів у вищих навчальних закладах ґрунтується на двох підходах: *що вивчати? як вивчати?* Первинною в цьому процесі, безумовно, є змістовна складова, яка передбачає інформаційну насиченість навчальних дисциплін та їх структуру, яка б задовольняла вимогам сьогодення. При цьому конкурентними перевагами випускників нашого університету мають бути не просто ґрунтовні знання з окремих предметів, які мають попит в бізнес-середовищі, а їх комплексне поєднання, наприклад, знання бухгалтерського обліку за міжнародними та національними стандартами, контролінгу, фінансового аналізу та арабської, китайської (або іншої іноземної) мови. Орієнтація на вибір дисциплін, які необхідні для формування спеціалістів з певними кваліфікаційними навичками, здійснюється за рахунок варіативної частини навчальних планів. У більшості випадків орієнтир студента має бути на майбутню сферу працевлаштування та потреби ринку праці.

Другою стороною процесу формування конкурентоспроможних спеціалістів високої кваліфікації є організаційна сторона навчального процесу, яка ставить на меті не просто надати студентам певні знання з фаху, а й розвиток відповідних навичок, які необхідні в майбутній професійній діяльності та направлені на вміння організувати свою роботу, орієнтуватись в широкому просторі інформаційних потоків, самостійно оволодівати новими технологіями в бізнесі. Саме тут визначна роль відведена процедурам організації самостійної роботи студентів, яка допомагає студентові в майбутньому не розгубитися в бізнес-середовищі, що постійно змінюється, і потребує навчання протягом усього професійного життя.